

REGÉLŐ.

PESTEN vasárnap martius 23^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Bernát Therézia, Vay Istvánné.

Géczy Karolina assz. Géczy Istvánné.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' megsebesült.

Való történet az utolsó francia háborúból.

A' halálnak ezen gazdag aratásakor a' betegség is megkivánta dézsmáját. A' többi közt századunk (compagnie) egyik al-tisztje is megtámadtaték tőle, úgy hogy ez kén-telen lön fegyverét valamelly fához támasztani. Azon száz vak eseteknek egyike, mellyek itt az emberi élet felett kockáztak, vesztét akará. A' fegyver eldült, a' lövet ki-pattap, 's az ón az al-tiszt bal szárának csontjaiba csap.

En azon nem legkedvesebb parancsolatot vevém, hogy a' szerencsétlen megsebesültet Smolenskre vissza kísérjem, mig valamelly társzekerre nem akadnánk, mellyen azután a' legközelebbi tábori kórházba vitethetnék.

De engem ez eset életemnek legcsudálatosabb kereszt-utjaira vezet.

„No bajtárs! — mondá ő hozzám, — meglássuk, med-dig mehet két ember három lábon üres gyomor és fáradt inakkal, mert hogy ezen elátkozott vidékben szekeret ta-láljunk, azt csak esztelen remélheti.“

„Ha Isten úgy akarja, strázsamester! — viszonzám — csak még is jól mehet a' dolog — ha nem, akkor örök nyugalomba mehetünk alunni, hiszen minden gödörben ta-lálunk társaságot.“

Igy haladánk. Bal karomban két fegyvert, hátamon két tarisznyát vittem, 's jobbomba a' megsebesült kapaszko-

dék; ennyi teher spanyol öszvérnek is elég volt volna; de mit nem bír-el az ember, ha akarja, és kell?!

Társink feloldott csapatokban húzódtak-el mellettünk, a' legerősbek elől, utánok a' gyengék, azután a' törődöttek, és végtére a' csapat után még néhány haldokló is hurocolá magát. Hova valamellyik ledült, porfelleg szállott reá szemfedeléül. — Sokan tompa érzéketlenséggel húzódtak-el előttünk. Mások a' kétségbe esésnek jó kedvével bírtak. „Köszönts anyámat“ monda az egyik. — „Ugyan hagyd itt azt a' csonka lábat — kiálta egy másik — hiszen a' mi holt, az úgy is a' földé.“ — „Jöjj, bajtárs, jöjj! majd elvágom“ monda egy alseborvos. — „Hiszen már az írásban is áll: ha szemed botránkoztat, ved-el magadtól“ hangoztatá egy néhai theologus candidát, kit az összeírási törvény (Conscriptionsgesetz) a' golyóbishoz utasita.

Ekkép haladtak-el egymás után előttünk, 's csak igen ritkán hallók itt ott a' részvétnek szavát.

Mi csak ballagtunk. Szegény strázsamesternek minden lépés kinná, és minden kin egy káromlássá lett. — „Bajtárs! — szólék hozzá — kegyed kimerithetlen valamennyi ördögnek agyon boszontásában — inkább az Istent kellene segítségül hívni. Ő sokszor mutatja hatalmát a' gyengén is.“ — „Majd azt is megpróbálom — viszonzá setéten és csikorgó fogakkal — de ha nem segít, akkor!“ — Semmi istentelenkedést bajtárs! az bajt hoz.“ — — „Jó ember! — monda most, 's egy elesett lóra dült pihenés végett — ki e' nyomokat látja, mint kegyetlenkedett itt tüzes fegyverével a' paradicsom előtti angyal, az csak Ádám bűnhődésére 's az Isten fenyítő ostorára gondolhat. Hanem ez kedvetlen szemlélődés a' katonának, kit Isten haragja talált, mert hiszen bűnösök mindnyájan vagyunk, — azért az egész dologból, mit sem akarok tudni. Az ember tehet, a' mit akar, sorsa még is utól éri. Van azonban bizakodás a' szerencsében, van vak bátorság a' veszélyben, 's türelmes maga megadás a' szerencsétlenségben. Nékem legalább sokszor használ; noha különben jó keresztény vagyok, és szükségben egy szívbéli imádsággal még tudok az Istenhez fordulni.“ —

Tovább menénk. Ekkor kocsikat látánk, 's reményleni kezdünk, — de mind hiába! nem számunkra jöttek. Az olasz táborhoz tartozának azok, Vezérek szánakodást nem

ismertek. — Védenczem estve felé seb - hideglelésbe esék. Semmi szállás körül belől nem volt látható. A' fekete romok, mellyek itt ott a' végtelen sivatag borús homályából fel-emelkedének, leégett falaknak maradványai valának. Nem volt tanácsos, sőt inkább veszélyes olly omladványok közé rejtőzni; mert sokszor éjenként vissza jöve oda a' kiü-zött pór keresni azt, mit tűz és rablás még talán meghagyá-nak. Dühösségek akkor határtalan lett, 's ha melly ka-tonát ott késlelve vagy alva megkapának, azt boszújok-nak áldozák.

Az alkony mélyebb lön, homálya már eltörlé előlünk nyomait az 'emberi pusztításoknak. A' beközelgő éj hideg jégszelekkel huzódék keresztül a' sivatagon. A' napok heve-sek, az éjek hidegek; nappal a' portól fojtogatva, éjjel ködbe burkoltan, 's még is minden éjjel a' földön kelle ágyunkat keresni, és az ember szerencsének tarthatá, ha következő reggel merevedt tagokkal felkelhetett. Bajtár-somra nézve e' hideglelésben egy illy szállás halálos volt volna. — De a' szerencse segített.

„Ki vagy?“ kiálték egyszerre, magam is megijedve, valamelly setét alakra. — Nem felel. — „Ki vagy?“ kiál-ték elszántabban. Hallgata. Ekkor fegyveremből kidurran a' lövet. Az alak leesik, én oda ugrom. Mi volt? — Egy hal-dokló ló. Megsebesítve állott. Golyóbisom által hosszabb senyvedéstől megszabadult.

„Hé bajtárs!“ kiálték társomhoz, mert lehet ugyan egymással az örömben felezní 's még is idegen maradni, de a' bajnak együtt viselése egybeköti a' sziveket. „Ime! itt egy meleg ágyat lőttem számodra.“ Közelebb vezetém. Azután hozzá fogtunk, hogy a' lovat felbontsuk; a' vadász-késsel belsejét csak hamar kivetők, 's így a' ló meleg belse-jébe szegény társom belé feküdt. Hanem én vacsoráról gondoskodtam. Egy fél ágyútalp 's néhány töredezett kerék-küllőből puskalövet által csak hamar lobogó tüzet raktam. Most néhány jó darab lóhúst süték lándsámon, 's mindenek előtt nem feledkezém-meg a' májról, mellynek a' kenyeret kelle kipótlania, miben már néhány nap óta szükségét lá-tánk. Só helyett pecsenyénket 's máj-kenyerünket puskapor-ral dörzsöltük-be. Nekem ezen első lóvacSORa olly roszul éppen nem esett, mert az éhség maga fűszerezé-meg. De szegény bajtársom csak reggel felé, miután hideglelése

megszűnt, ehete valanít, noha undorodással. Annál többet esenge vizért, de hijába czirkáltam minden felé, hogy egy ital fris vizet szerezhethék. Pálinkás üvegink tehát csak hamar kiürültek. De illy egy ital csak nevelé szomját 's baját. — Sebét is tudja Isten mi roszul kötözém-be, mert gyapatunk (Charpie) nem volt, 's ama néhány kötegek, mellyeket mindegyikünk magával vitt, a' vértől egészen átáztak. Itt tehát egy ing-darabnak kellett kisegíteni bajunkból.

„De most fel!“ — szólék a' következett reggel; a' nap már magosan állva sugárzék-át a' gőzölgő ködön, melly a' végetlen rónaságról felemelkedék „még messze vagyunk a' kávékannától.“ — Ezen emlékeztetés a' jó fiút búsológóvá (wehmüthig) tevé, 's vele engem is, és nem sok hijja volt, hogy mindketten, mi elveszett katona lelkek, mint vén asszonyok, sirva nem mentünk a' homályos távulba, melly semmi reményt nem nyujta.

De nem kívánom a' kegyes olvasótól, hogy e' komor társaságban egész áldott napon mindenhova kövessen. Két ember három lábon messze nem meheti egy nap alatt, 's még is a' szabáditás egy lépésnyire se jött előnkbe.

Estve strázsamesterem elbágyadva dült a' földre. Én hijába járék minden felé valamelly frisitőnek találhatása végett. Ez alatt behomályosodék, 's vigasztalatlan fordulék vissza szegény barátomhoz, és elhatározottan, hogy vele meghaljak. De már alkonyat előtt valamelly kunyhót vevék észre a' távulban, melly még le nem égett; ritkaság volt ez illy elpusztult vidékben; most azon kunyhóból egyszerre tüzet láték fellobogni, 's fényénél tisztán láthaték 's különböztetheték-meg néhány emberi alakokat. „Fel, fel bajtárs! — kiálték — nézz oda, ott emberek vannak, azok vagy élethez, vagy halálhoz fognak segiteni.“ — „Ugy van! — felele szegény 's kinosan felemelkedék — már egyszer végének kell lenni, mert itt Isten engem, a' halállal igen roszul meg.“ —

Inkább vittem őt, mint sem vezettem. Végre a' kunyhóhoz érkezénk. Itt őt vezér (generál) ült köpönyegeikbe csak pongyolán burkolva a' magosan lobogó őrtüz mellett, mellyre a' ház belső gerendázata szolgált. A' porhanyó szalmatető pedig a' finom tagzatú arabi fajlovaknak (Racpeferden) adá

a' szokatlan eleséget, de a' mellyet ezen nemes állatoknak is szinte megfűszerezhetett az éhség. Kevezzé oldalaslag kisebb tűznél némelly inasok kuksolának, kiknek fekete szakálos barna vonásaikat szükség és törődés jóformán megsoványították, 's liszt és vízből valamelly lepény nemű süteményt készítenek, melly tüzesített köveken feketére sütetett.

„Ki ehetik valljon ama nyaláncságokból, mellyek ott a' generálasztalhoz jutnak — mondám — lelkemre bajtárs! jó lesz, ha magamat éretted vendégül kínálom. Magam a' böjtölést csak kiállok még, de téged sajnállak.“

Ezzel közeledém az inascsoportozhoz. „Ó uraim! — esengék nekik — ott fekszik egy megsebesített bajtárs az elepedésnek (verschmachten) pontján; — könyörüljete rajta, 's hagyjátok szegény ördögöt nyaláncságitokból részt venni.“

„Magunknak sincs“ viszonzza egyik nyersen, egy vaskos legény, ki csontháza fentartása végett alkalmasint nem keveset szorgoskodott.

„Ostoba ördög!“ susoga rekedt kaczagással egy hosszú sovány ember, kinek valóságos bretagne-i arcvonásai voltak, mig az alatt hosszú fogaival valamelly számára megmentett fokhagymába harapna „mintha valaha egy okos inas éhen halhatna, mig urának van mit ennie.“

„Éppen azért Jakab! — felele amaz, 's egy igen keményre sütött még egészen meleg lepény-darabon faldosa — én mindig azt tartom, minden ember legközelebb van magához, 's azért nekem nem fog rosszabban esni, ha itt mellettem a' megsebesített katonát látom kimulni.“

„Mi van itt?“ kérdé egy nemes férjfi-alak a' szabad ég alatti éji örök közül, 's a' leomló köpönyeg tiszta arany vezér-vállrózsákat (general-epaulettek) 's azokon a' beszótt francia sast láttatá. „Én itt idegen szót hallok. Francia ezen ember? — mellyik osztályból? hogy jön ide? — mennyire tudom, csak a' vestphali sereg ment itt néhány nap előtt keresztül.“

„Mon Général! (vezérem) — szólék hozzá, 's katonai tisztelkedésimet megtevém — én e' táborbeli katona lévén koldulok itt, nem magamnak, mert éhet, szomjat türni megtanultam, hanem egy megsebesített haldokló bajtársnak egy darabka lepényért; de megtagadtáték tőlem ezen

emberektől, kik sokkal csekélyebbek a' puska hordozására, 's csak magok gyomrát igyekeznek tömni."

„Adjatok neki belőle gazemberek!“ mérgelődék a' generál, 's vicsorgó nyájassággal egy félig korommá égett lepényt kapék.

„Tant de bruit pour une omelette!“ (annyi lármát — egy lepényért) szólék kaczagva, 's fél kétségbeesés szeszélyével tenyeremen méregetém az alig ehető süteményt.

Bajtársomnak azonban még is enyhítő szerül szolgált, kivált mivel ehez még egy ital fris viz is járult, melyet szint' ezen módon koldultam. De én egész világos reggelig éheztem, midőn étvágyom (appetitusom) elég erős volt már, hogy néhány darab ló-máját, melyeket eltevék, izesnek találhassak. *(Folytatás következik.)*

J E L E S M O N D Á S.

T ü r n i k e l l .

Sok hevet és hideget kellett szenvednie annak,
A' ki nagy érdemeket gyűjtven elvette jutalmát.

A' nyers ifjúnak hasznos türközni magával
És a' terhek alatt pityeregve alélnia nem szép.

H o r v á t h E n d r e .

Szép lélek és test. Közel vannak egymáshoz a' szép lélek és test; de felette különbözők. Ez távulról szórja a' báj, 's édes kötelékekkel vonja magához szívünket, és csak szemfényvesztésnek találjuk, ha közelebről megismerjük. Amaz mivel, körébe hinti a' báj, melly minket örökre hozzá lánczol, bár ha távulról fel se vettük is. A' melly halandó szép lélekkel bir, és szép testtel ékeskedik, az a' világ imádottja, 's a' kor szemesillaga.

I n á n c s i P a p A n d r á s .

A z e m b e r é l e t e s z e r e t e t n é l k ü l o l l y a n m i n t a' f e s t e t t t ü z ;
hijában kívánsz világot, 's vársz meleget tőle.

W ä c h t e r L é n a r d .

A p h o r i s m á k N a g y k á t á r ó l . T e t t e t e t t k ü l s ő v i d á m -
ság, mosolygó arcz egy belsőleg epedőnél hasonló a' külsőkép
szépen himzett koporsóhoz, mellybe halott van zárva.

Az élet legfőbb sulyja és terhe az — hogy türni nem tudunk.

Ha érdemként nem jutalmaztatunk itt, az vigasztalhat, hogy
ki a' bért megtagadja — ember.

C s e r n y á n s z k y .

K Ö L T É S Z E T.

A' m e n e k v ő.

A' tulparton egy sikoltás	És beugrik, 's eltasztja
Szíveket ható;	Parttól csolnakát;
'S innen csolnak a' szelektől	De üzője kényszeríti,
Tova hajtható.	Habnak is lovát.
Honnan ah hang? „Lány kebelből“	„Zúg te jó szél! hajts örvényre,
Igy a' hang felel.	A' leány sohajt, —
Merre csolnak? „Hol vihar dúl,	Bukjék üzőm, nem lánnyal, ha
Arra térek-el.“	Habbal víva bajt. —
Lejtve hullám dombokon a'	Kél a' vész, 's a' csolnak utja
Kis csolnak halad;	Kétes, — ah de túl!
'S üzve harcztítól túl a' lány	Hű szemek kísérik, 's a' vad
Lelketlen szalad.	Harczfi habba fül.
„Végy üledbe! ah kis csolnak	Hallgat a' vész, 's a' kis csolnak
Végy fel engemet;	Béke-partot ért
Inkább a' hab bírja, mint vad	Ott az ifjú, 's mátká-csók ad
Harczfi szíveimet.“	Hű szerelmi bért!
	Be ő t h y Zsigmond.

K Ü L Ö N F É L E.

Egy papagály ügyessége pert o k o z. Egyik reggeli látogatás alkalmával Lady N... barátnéjával magát egyéb ismerőseiről beszélgetéssel mulatta, mely természetesen nem mindig a' felebarati szeretet nézőpontjából indult-ki; így a' többek közt Lady X... re is reá került a' sor, 's a' ház asszonya felszóllala: „Mistress X... Mistress X... iszik mint a' hal.“ — Alig mondá ezt ki, midőn Lady X... bejelentetik, 's alig foglal helyet, midőn a' szobának egyik szegletéből „Mistress X... Mistress X... iszik mint a' hal“ hangzék feléje. — Az asszonyság felháborodva néz körül, 's látja, hogy a' szavak egy papagálytól mondatnak, mely alkalmasint a' szavakon kedvét találván, azokat egymás után mondogatta. A' megsértett Lady a' nélkül is kevély és szenvedélyes levén nem hagyá magát elhíttetni, hogy a' madár hosszas tanulás után az ő boszúságára taníttatott legyen erre. A' dolog valóban perlekedésre került, a' papagály előhozott, hogy bizonytságot tegyen urnéja rágalmozásáról, 's mivel a' papagály valamennyiek nagy mulatására egyre ismételte: „Mistress X... Mistress X... iszik mint a' hal.“ Lady N... mint rágalmozó birságra itéltetett.

Táncz és még valami. Pontosan kiszámoltatott, hogy egy dáma egy báli estvén a' most szokásban levő tánczoknál, ha valamennyit eltánczolja, annyi lépést tesz, mintha négy mértföldnyi utat menne; 's ehhez még az jó, hogy mind ezt szűk cipőben, feszes vállfűzőben 's többnyire lábujhegyen ugrálva teszi. Valóban csudálkozni lehet illy megerőlttetésen. Ha illy egy dámának kényelmesen felöltözve, nyári időben, a' legjobb és legkellemesb uton 10 órák elfolyása alatt négy mértföldet kellene haladnia, azt hihetetlennek tartaná; és még is úgy van.

Rabszolgák száma. Minden philanthropismus és felvilágosodás mellett is még 5,225,000 fekete embertársunk viseli a rabszolgaság lánczait. Ezen szám illy formán van felosztva: az angoly szállítványokban 800,000; a' francziákban 200,000; Cuba és Portoricóban 500,000; a' többi idegen szállítványokban 75,000; Brasiiliában 2,000,000; s a' nagyon magasztalt északamerikai szabad státusokban 1,650,000 ember társunk lova és kutyája más ember-társának!!! a a.

Gazdag ember. Londonban januar. 28-kán meghalt Sir William Mellish; hátrahagyott pénzbeli értéke három millio font sterlingre megy, ez mintegy harmincz millio forint. Ezen felettébbi pénz összeséget egyedül a' tengeri katonaság részére tett különféle szállítások által szerzette magának a' háború ideje alatt. Örökösei két leányok, kiknek egyike a buccleugh herczegné testvéréhez adatott ferjhez.

Játékszíni költők honoráriuma Londonban. A' londoni színházaktól kirendelt jutalmak eddigelé még mindig felette csekélyek, s nem olly fáradsághoz alkalmazottak, minőt egy dramai munka megkíván. Operák, ugy látszik, legjobban fizettetnek, s a' covent-gardi színházban minden 3 felvonásos opera 200—400 fontot hoz-be. Kennedy ur, ki „Masaniello“ textusát írta, minden harmadik előadásért egész a' huszonnegyedikig 50 fontot kapott; az „Oberon“ textusáért Planché ur 400 fontot nyert. A' londoni két nagy színházaknál szokás, minden harmadik, hatodik, kilencedik és tizenegyedik előadást öt felvonásban 100 fonttal megtisztelni, s így a' szerzőnek legnagyobb bevétele 400 font. Kisebb darabok a' kisebb színházaktól még silányabban fizettetnek. 400 font, mellyeket Poole ur az ő „Paul Pry“ című darabjáért kapott, a' legnagyobb díj, mellyet itt valaha adtak; de ezek közül is csak 250 font volt a' valóságos díj, mert 250 ft. a' felettébbi siker végett önkénytes gratificatio vala. Egy melodramáért „a' fekete szemű Zsuzsanna“ melly igen jó sikerrel adatott, a' szerző 60 fontot kapott. A' koburgtheater közönségesen minden darabért, tekintet nélkül a' sikerre, 20—50 fontot szok fizetni. Ha pedig a' díj a' sikerhez méretik, ugy a' szerző minden előadáskor fél vagy egész guineát kap.

Mulattató. 1) D. városában kemény parancsolat alatt tilos az utszai dohányzás; de mindenkinek szabad udvarán vagy, ha akarja, az utszán lángoló szalmával disznót pörkölni.

2) Egy fél szemű ember vagdalódzni akarván monda egy reggel pupos hátú ismerősének: „Te ma ugyan jókor megrakodtál.“ — „Jókor ám — felel a' pupos — mikor te még csak egyik ablakodat nyitottad-ki.

Sz. H. M.

1) Szórejtvény.*)

Az erdőben négyesemet
Ha meglőheted,
Áldomásul a' fejemet
Felhőrpentheted.

Imrey.

2) Tagrejtvény.

Két szótágom jeles város,
Benne bátor volt Kupá.
Második szótágból soha
Meg nem fázik a' kupa.

Simon Ferencz.

Előbbi rejtvény: 1) CILI-M. — 2) Tót.

*) A' mult számbeli szórejtvény utóelőtti sorában vé helyett vé g-nek kell lenni.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.